

III.

Prilikom procjene kvalifikacija i iskustava svih kandidata uzet će se u obzir i sljedeće:

- sposobnost prepoznavanja, zastupanja i zaštite interesa privrednog društva i uvažavanja interesa drugih zainteresovanih sudionika;
- sposobnost za savjesno, odlučno, odgovorno i profesionalno obavljanje upražnjene pozicije;
- izražena individualnost, inicijativnost, nezavisnost u radu i donošenju odluka;
- komunikacijske i organizacijske sposobnosti;
- znanja i sposobnosti razumijevanja poslovnih izvještaja, poznavanje privrednog prava i ukupnog zakonodavstva na području djelovanja nadzornih odbora, korporativnog upravljanja i strategije poslovne etike;
- sposobnost upravljanja finansijskim i ljudskim resursima i naklonjenost timskom radu;
- rezultati rada ostvareni tokom karijere.

IV.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 198/2022

17. februara 2022. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, s. r.



291

Temeljem članka 19. stavak (2) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 303. sjednici, održanoj 17.02.2022. godine, donosi

ODLUKA O USVAJANJU PROGRAMA ZA UNAPREĐENJE VODNIH USLUGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE I KORIŠTENJE NAJAVLJENE FINANCIJSKE I TEHNIČKE POTPORE

I.

Usvaja se Program za unapređenje vodnih usluga u Federaciji Bosne i Hercegovine i korištenje najavljenih finansijske i tehničke potpore (u daljnjem tekstu: Program), koji se nalazi u prilogu ove Odluke i čini njen sastavni dio.

II.

Organi i institucije iz Programa sukladno svojim nadležnostima dužni su sudjelovati i izvješćivati Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo) o provođenju Programa.

III.

Zadužuje se Federalno ministarstvo da o realizaciji Programa izvješćuje Vladu Federacije Bosne i Hercegovine.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 199/2022

17. veljače 2022. godine
Sarajevo

Premijer
Fadil Novalić, v. r.

PROGRAM

ZA UNAPREĐENJE VODNIH USLUGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE I KORIŠTENJE NAJAVLJENE FINANCIJSKE I TEHNIČKE POTPORE

Sadržaj

- 1 Uvod
- 2 Aktivnosti koje se odnose na regulatorni okvir
- 3 Aktivnosti koje se odnose na Institucionalni okvir za operativnu održivost vodnih usluga
- 4 Aktivnosti koje se odnose na okvir za financiranje u sektoru vodnih usluga

Skraćenice

Skraćenica	Značenje
AVP	Agencije za vodna područja
BiH	Bosna i Hercegovina
EU	Europska unija
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMPVŠ	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
FZO	Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH
IFI	Međunarodne finansijske institucije
IPA	Instrumenti predpristupne pomoći
JLS	Jedinica lokalne samouprave
KP	Komunalno poduzeće
MVTEO	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
SOG FBiH	Savez općina i gradova FBiH
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
SSPP	Jedinstvena lista infrastrukturnih projekata za sektor životne sredine
SUV FBiH	Strategija upravljanja vodama Federacije BiH
UPKG FBiH	Udruga poduzeća komunalnog gospodarstva FBiH
UPOV	Postrojenje za tretman urbanih otpadnih voda
WB	Svjetska banka

1 Uvod

Vodne usluge, odnosno komunalne djelatnosti vodoopskrbe i odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda su od općeg društvenog interesa, jer zadovoljavaju temeljne potrebe stanovništva i drugih korisnika tih usluga.

Usprkos izravnim ulaganjima od preko 500 miliona eura (od međunarodnih finansijskih institucija i bilateralnih donatora) u posljednjih 10 godina, sektor vodnih usluga u Bosni i Hercegovini (BiH) daleko je od standarda koji se zahtijevaju u okviru pravne tekovine Europske unije (EU) za vode. Pristup javnim vodnim uslugama u BiH je nizak prema regionalnim i svjetskim standardima, dok su gubici vode veoma visoki i otpadne vode se uglavnom ne prečišćavaju, već se ispuštaju izravno u površinske vode i okoliš. Prema trenutnim podacima 75% stanovništva BiH ima pristup pitkoj vodi, 41% spojeni su na javne sustave odvodnje, a manje od 15% populacije povezano je sa postrojenjima za prečišćavanje otpadnih voda ¹.

Procijenjeno je da kvaliteta vodnih usluga bilježi negativan trend, najviše zbog smanjenja kvalitete vode za piće uzrokovanog zagađenjima, povećanjem curenja i gubitaka u vodovodnoj mreži (posljedično visoke vrijednosti neprihodovane vode, prosjek 59% a dostiže i više od 70%), zbog neodgovarajućeg investicijskog održavanja, te posljedičnom pojavom redukcija u redovnoj opskrbi korisnika usluga ². Vodovodna komunalna poduzeća ne ostvaruju dovoljno prihoda da bi bila samoodrživa, a prosječne razine prihoda od izvršenih vodnih usluga ne pokrivaju troškove rada i održavanja. Pružanje javnih vodnih usluga ugroženo je u mnogim lokalnim zajednicama zbog brojnih institucionalnih, pravnih, operativnih i finansijskih nedostataka.

Problemi u sektoru pružanja vodnih usluga u BiH prepoznati su i od strane međunarodnih razvojnih partnera koji su proteklih godina uložili značajna kreditna i grant sredstva u vodnu

¹ Prema Pregledu sektora vodnih usluga u BiH, koji je 2019. godine izradio MVTEO BiH

² Institucionalni pregled sektora vodnih usluga u BiH, koji je 2017. godine izradila Una Consulting za WB

infrastrukturu, ali nažalost često sa lošim operativnim rezultatima. Neefikasno upravljanje dovodi do pogoršanja postojeće infrastrukture, jer cijene vodnih usluga ne omogućavaju povrat svih troškova. Značajni gubici i visoki postotci neprihodovane vode u sustavima dodatni su alarm da je potrebna ozbiljna reforma u sektoru vodnih usluga u BiH u cilju dostizanja održivosti pružanja vodnih usluga i usuglašavanje kvalitete vodnih usluga sa standardima EU.

Strateško-planski dokumenti kao temelj za unapređenje sektora vodnih usluga

Donošenjem Zakona o vodama u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH) 2006. godine, sektor voda započeo je proces transpozicije i implementacije EU Okvirne direktive o vodama, te usuglašavanja zakonodavstva sa EU propisima, odnosno EU direktivama u oblasti voda u cilju pripreme za buduće članstvo u EU.

Usvajanjem niza strateško-planskih dokumenata, među kojima su Strategija upravljanja vodama FBiH (2011.), Planovi upravljanja vodama na vodnim područjima u FBiH (2016.-2021.), Strategija usuglašavanja propisa sa pravnom stečevinom EU (EU *acquis communautaire*) u oblasti zaštite okoliša/životne sredine BiH (ESAP BiH, 2017.), dostizanje dobrog ekološkog stanja svih vodnih tijela, kao temeljnog cilja Okvirne direktive o vodama i druge EU legislativne u oblasti voda, definirano je kao imperativ za sektor voda u FBiH/BiH. Za osiguranje ispunjenja tog cilja neophodne su značajne investicije u sektoru vodnih usluga, na način kojim će se povećati razinu usluga dostupnih javnosti, uz minimalni uvjet da povrat troškova pokrije operativne troškove, koji se moraju uklopiti u granice priuštivosti.

Zajedničke socioekonomske reforme za razdoblje 2019. - 2022. koje su usvojene na razini BiH kao strateški cilj definirale su poboljšanje postojećih životnih uvjeta stanovništva, stvaranje adekvatnih higijenskih uvjeta u oblasti vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda, te uvođenje mjera za zaštitu okoliša, sukladno obvezama vezanim za pristup Europskoj uniji i usklađenost sa legislativom Europske unije, pogotovo sa Okvirnom direktivom o vodama, Direktivom o vodi za piće i Direktivom o gradskim otpadnim vodama. Unapređenje okvira za pružanje komunalnih usluga vodoopskrbe, odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda predviđa depolitizaciju, veću održivost i efikasnost javnih poduzeća.

Pored toga, u Strategiji razvoja Federacije BiH 2021. – 2027. održive vodne usluge postavljene su kao jedna od prioritarnih mjera za dostizanje resursno-efikasnog okolišnog razvoja, kao jednog od strateških ciljeva Federacije BiH.

Pokrivenost stanovništva vodnim uslugama u FBiH

Glavni cilj u oblasti upravljanja vodama u svakoj zemlji u svijetu jeste osigurati dobre životne uvjete i zdravlje stanovništva, te zaštitu voda i okoliša. Uobičajeni pokazatelji opće ocjene zdravstvenog stanja stanovništva, sa gledišta upravljanja vodama su postotak stanovništva priključen na: sustave javne vodoopskrbe, javne organizirane kanalizacijske sustave i postrojenja za tretman otpadnih voda.

Prema Nacrtu plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2022. - 2027.) obuhvat stanovništva javnim vodovodnim sustavima trenutno iznosi 70%.

Procjenjuje se da je na slivu rijeke Save u FBiH prosječan postotak priključenosti stanovništva na javne kanalizacijske sustave, formirane uglavnom u općinskim centrima, oko 30%. Trenutno je u pogonu osam uređaja za prečišćavanje otpadnih voda (UPOV): Sarajevo, Trnovo (RS i FBiH), Žepče, Gradačac, Srebrenik, Odžak, Živinice i Bihać. Izuzev bihačkog, koji

omogućava terciarni tretman, odnosno uklanjanje fosfora (P) i azota (N) iz tretiranih otpadnih voda, svi ostali uređaji omogućavaju sekundarni tretman otpadnih voda, odnosno uklanjanje organskih ugljikovih sjedinjenja. Ukupni sadašnji kapacitet ovih uređaja je oko 441.300 ES. U odnosu na broj stanovnika na vodnom području rijeke Save FBiH, taj postotak iznosi 14%¹.

I u samim općinskim centrima sa izgrađenim UPOV javni kanalizacijski sustavi nisu dovoljno razvijeni, što ilustrira podatak od 54% priključenosti u odnosu na ukupno stanovništvo na pripadajućem vodnom području.

Prema podacima Agencije za vodno područje Jadranskog mora i karakterizacijskog izvješća za naredno plansko razdoblje (2022. - 2027.) priključenost na javne vodovodne sustave na slivu Jadranskog mora u FBiH iznosi 78%, što je značajno povećanje u odnosu na 58% u 2010. godini. Na vodnom području Jadranskog mora u FBiH živi 383.213 stanovnika, te priključenost na postrojenja za tretman otpadnih voda iznosi 24,2%.

Većina naselja na prostoru riječnog sliva Cetine, Krke, Neretve i Trebišnjice na teritoriju FBiH nema izgrađenu kanalizacijsku mrežu, uz izuzetak općinskih centara Čitluk, Grude, Ljubuški, Jablanica, Mostar i Konjic koji imaju djelomično izgrađene kanalizacijske sustave s uređajima za prečišćavanje otpadnih voda. Djelomično izgrađena kanalizacijska mreža nalazi se i u naseljima Prozor, Široki Brijeg i Tomislavgrad u kojima je u tijeku izgradnja uređaja za prečišćavanje otpadnih voda na koje se planira priključiti oko 14.000 stanovnika. Jedinice lokalne samouprave Čapljina, Livno, Stolac, Posušje i Bosansko Grahovo imaju djelomično izgrađenu kanalizacijsku mrežu u užim gradskim zonama, ali bez uređaja za prečišćavanje otpadnih voda, dok u općini Ravno nema izgrađene kanalizacije.

Izazovi za sektor vodnih usluga

Jedna od pretpostavki iz Strategije upravljanja vodama FBiH je "pokriće troškova", odnosno "svi troškovi moraju biti pokriveni ukoliko se želi postići da upravljanje vodama, a posebno oblasti vodnih usluga, bude isplativo i održivo", dok je kao strateški cilj prepoznato osiguranje financijske održivosti u upravljanju vodama i reforma sustava cijena vodnih usluga, uz postepeno uvođenje ekonomske cijene vode. U okviru navedenog strateškog cilja, utvrđen je operativni cilj "postupni prijelaz na sustav, koji bi osigurao dugoročno održivo financiranje u oblasti upravljanja vodama, te puno pokriće troškova od korisnika usluga". U okviru ovog cilja predviđene su operativne, zakonske i institucionalne mjere u cilju uspostavljanja cijena koje će održavati realne troškove. Za uspješno dostizanje ovih ciljeva neophodno je i ojačati kapacitete za programiranje i implementaciju projekata.

Sukladno članku 9. Okvirne direktive o vodama, potrebno je osigurati povrat troškova vodnih usluga na način da se stimulira održivo i učinkovito korišćenje voda, svakako uz prethodno unapređenje efikasnosti pružatelja usluge (komunalnih poduzeća), tj. optimiziranje istih troškova. Dodjeljivanje dodatnih odgovornosti (a time i dodatnih troškova) za izgradnju nove infrastrukture bi dovelo do kolapsa (ili nova infrastruktura ne bi adekvatno funkcionirala, kao što je pokazalo nekoliko najnovijih investicija međunarodnih financijskih institucija), ukoliko se prije svega ne bi provela sveobuhvatna reforma.

Također, troškovi koje imaju komunalna poduzeća (KP) još uvijek nisu dovedeni na optimalnu razinu. Kod mnogih KP još uvijek nisu uspostavljeni standardi koje moraju ispunjavati niti se prati njihov rad na adekvatan način (ne postoje: sustav za ocjenu uspješnosti, transparentnost poslovanja, adekvatna kadrovska politika itd.). Zbog nedovoljnog održavanja postojeće vodovodne

¹ Ukupan postotak priključenosti predstavlja odnos broja stanovnika priključenog na UPOV-a sa brojem stanovnika općinskih centara po popisu 2013.

mreže, kao i administrativnih gubitaka, stupanj neprihodovane vode je veliki. Pored očekivanih visokih troškova (uzrokovanih gore navedenim nedostatkom sredstava, ali i nedostatkom redovnih operativnih postupaka za upravljanje imovinom) za prekomjerno zahvaćanje vode, pročišćavanje, transport i isporuku, troškovi osoblja su znatno veći nego što su definirali međunarodni standardi. Broj uposlenih u komunalnim uslugama znatno je iznad međunarodnih standarda, što dovodi do izuzetno visokih troškova rada. Da bi se optimizirali troškovi uposlenih i gubici u vodovodnom sustavu sveli na razumnu mjeru, pored gore pobrojanih aktivnosti neophodna su značajna financijska ulaganja u završavanje i modernizaciju sustava upravljanja vodnim objektima.

Od 2010. godine provedeno je nekoliko projekata u sektoru vodnih usluga, uključujući i izgradnju komunalne infrastrukture. Ovi projekti su pokrenuli proces poboljšanja u sektoru i trasirali pravce u kojima treba dalje raditi kako bi poboljšanja bila sustavna i dugoročna. Ipak, pojedini projekti su rezultirali infrastrukturom i uslugama koje nisu financijski održivi i time ukazali na potrebne reforme sektora vodnih usluga u FBiH.

Unapređenje vodnih usluga u FBiH

Unapređenje sektora vodnih usluga podrazumijeva provedbu niza aktivnosti neophodnih u izgradnji i unapređenju institucija, infrastrukture i stvaranje uvjeta za poboljšano pružanje održivih vodnih usluga u lokalnim zajednicama.

Pred nadležnim institucijama u BiH/FBiH je reformski proces koji zahtijeva usklađen regulatorni okvir, funkcionalan institucionalni okvir (putem reorganizacije postojećih ili uspostave novih struktura), kao i kontrolirane financijske tokove. U cilju definiranja aktivnosti i mjera potrebnih u reformi sektora vodnih usluga Vlada FBiH je naložila formiranje Interresorne radne grupe sa zadatkom izrade **Programa za unapređenje vodnih usluga u FBiH i korištenje najavljenih financijske i tehničke potpore**. Uz potporu eksperata međunarodnih razvojnih partnera Radna grupa je izvršila:

- preliminarnu procjenu nedostataka u postojećem regulatornom okviru sektora (zakoni, podzakonski akti, uredbе, odluke i dr.) koji su doveli do navedenih glavnih izazova i predložila odgovarajuća rješenja za unapređenje postojećih i/ili izradu novih propisa. Pri tome je uzeto u obzir da takve promjene ne samo trebaju omogućiti, već moraju i praktično stvoriti potrebne preduvjete (postupci, tijela/institucije) te definirati pojedinačne odgovornosti kao i eventualne posljedice zbog neispunjavanja propisanih odgovornosti (nadgledanje uspostavljenog sustava mjerenja uz odabir ključnih indikatora učinka),
- procjenu postojanja odgovarajućih tijela ili institucija, kapaciteta i nedostataka kako bi se predložila najefikasnija rješenja za prevladavanje utvrđenih nedostataka. Pri tome je uzeta u obzir da već postoji visoka razina zaposlenosti u javnom sektoru koja nije na adekvatan način iskorišćena čime se narušavaju princip efikasnosti i efektivnosti. Stoga je restrukturiranje postojećih i izgradnja kvalitetnih kapaciteta za nove nadležnosti imalo izuzetno visok prioritet kod svakog novog zapošljavanja,
- procjenu nedostataka u postojećem financiranju i održavanju procesa, kao i potrebnih sektorskih ulaganja (od strane jedinica lokalne samouprave koristeći lokalne proračune, zajmove ili grantove koje pružaju međunarodne financijske institucije, kantonalni ili entitetski fondovi i sl.) i predložila najefikasnije modele za prevladavanje takvih nedostataka.

Unapređenje ili reforma sektora vodnih usluga podrazumijeva niz aktivnosti koje se mogu definirati kao aktivnosti koje se odnose na:

- A. **Regulatorni okvir u sektoru vodnih usluga** - sa zadatkom da se predloži poboljšanje postojećih propisa i/ili donošenje dodatnih propisa (npr. usvojiti novi Zakon o vodnim uslugama, ili poboljšati postojeći Zakon o komunalnim djelatnostima, na odgovarajućoj administrativnoj razini), kao i najučinkovitiji postupak za prevladavanje nedostataka kapaciteta potrebnih tijela ili institucija za provođenje svih potrebnih aktivnosti,
- B. **Institucionalni okvir za operativnu održivost vodnih usluga** - procijeniti nedostatke u postojanju ili u kapacitetima potrebnih tijela ili institucija za provođenje svih potrebnih odgovornosti i predložiti najučinkovitiji postupak za prevladavanje takvih nedostataka,
- C. **Okvir za financiranje u sektoru vodnih usluga** - kojim se procjenjuju nedostaci u postojećem financiranju rada i održavanja vodovodnih sustava i potrebno ulaganje (od strane lokalnih samouprava koristeći lokalne proračune, zajmove ili potpore koje pružaju međunarodne financijske institucije, kantonalni ili entitetski fondovi za takva ulaganja i dr.).

Na pitanje financiranja djelomično će se odgovoriti preporučenom Metodologijom utvrđivanja najniže osnovne cijene vodnih usluga u FBiH, čija će se primjena zagovarati na nižim razinama vlasti u FBiH, na odgovarajući način.

Pored toga, navedeno će implicirati uspostavu novih postupaka za provjeru pokrivanja operativnih troškova novih investicija (kako bi se izbjegle/odgodile investicije koje građani lokalne zajednice još uvijek ne mogu u potpunosti financirati), s ciljem provođenja postupaka provjere da li su proračuni jedinica lokalne samouprave u potpunosti obuhvatili i potrebe lokalnih ulaganja u ovom segmentu, da li su tarife prilagođene graničnim troškovima vezanim za nova ulaganja i dr. Iako je ova financijska komponenta zapravo uključena u zakonske i institucionalne reforme, treba je posebno naglasiti jer ima potencijalno vrlo visok utjecaj na održivost i efikasnost velikih investicija koje se očekuju u bliskoj budućnosti, na putu BiH prema EU.

Nakon što se izradi Program podrške financiranju i praćenju provedbe projekata komunalne infrastrukture, bit će potrebno analizirati i utvrditi moguće izvore budućeg financiranja koji bi bili usmjereni za su/financiranje investicijskih projekata u sektoru vodoopskrbe, odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda (npr. putem financijskih mehanizama za sektor voda i sl.). Nova infrastruktura kao i rekonstrukcija postojeće traži vrlo velika ulaganja, tako da oslanjanje samo na financijske mogućnosti lokalnih zajednica i KP neće dati očekivane rezultate bez dodatne potpore. Ova potpora sada uglavnom dolazi iz međunarodnih kreditnih i grant sredstava, ali bi u cilju ubrzanja i održivosti investicija u ovom sektoru bilo neophodno analizirati i mogućnosti drugih izvora financiranja za kontinuiranu potporu jedinicama lokalne samouprave, što će biti moguće jedino nakon izrade Programa podrške financiranju i praćenju provedbe projekata komunalne infrastrukture.

Financijska potpora Vlade FBiH bila bi usmjerena za infrastrukturne projekte u sektoru vodnih usluga. FMPVŠ bi provodilo procedure izbora prema odabranim kriterijima za sve aplikacije koje bi dostavljale lokalne zajednice.

Program za unapređenje vodnih usluga

Radna grupa je izradila Program za unapređenje vodnih usluga u FBiH i korištenje najavljene financijske - tehničke potpore koji sadrži:

- Kratak opis aktivnosti koje će se provesti;

- Precizno utvrđivanje odgovornosti institucija odnosno organizacija, čije glavne odgovorne osobe imaju obvezu definirati podaktivnosti i provedbeni tim;
- Rok za provođenje aktivnosti (krajnji rok i rokove za postizanje specifičnih ciljeva);
- Kratku procjenu rizika za provedbu aktivnosti, uz mjere za minimiziranje;
- Definiranje očekivanih rezultata, kao i indikatora i međurezultata koji omogućavaju praćenje napretka;
- Rezervni plan (alternativno uz prenošenje odgovornosti, ako isto nije ispunjeno);
- Kratki uvid u potrebna procijenjena financijska sredstva za provedbu aktivnosti;
- Obrazloženje prijedloga aktivnosti.

Cilj Programa je definiranje aktivnosti koje će rezultirati otklanjanjem nedostataka na svim razinama vlasti u FBiH/BiH radi unapređenja oblasti vodnih usluga, pružanja potpore reformi sektora vodnih usluga i rada KP, te dostizanje održivosti vodnih usluga i usklađivanje kvaliteta vodnih usluga sa standardima EU.

Organi i institucije nadležne za provođenje aktivnosti iz Programa dužni su sudjelovati i izvješćivati Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva o provođenju Programa. Federalno ministarstvo će sa Agencijom za

vodno područje rijeke Save Sarajevo i Agencijom za vodno područje Jadranskog mora Mostar uz potporu međunarodnih partnera pratiti realizaciju aktivnosti iz Programa.

Posebno se napominje da je Program rađen u suradnji sa Gender centrom FBiH i sve predložene buduće izmjene i dopune regulatornog okvira će se uskladiti i sa odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 32/10), (u daljnjem tekstu: ZORS BiH), kao što su i sve aktivnosti programa uzele u obzir i poštovanje rodne ravnopravnosti građana.

Aktivnosti A1-A6, zatim B1-B2, C1 i D1-D2 prepoznate su kao kratkoročni prioriteti, odnosno aktivnosti koje se započinju žurno, a najkasnije u roku od jedne godine.

Aktivnosti A7-A10, B3, te D3-D4 utvrđene su kao srednjoročni prioritet, odnosno aktivnosti koje se započinju i provode u roku od dvije do pet godina.

Aktivnosti D5 i D6 imaju dugoročni prioritet, odnosno započinju i provode se u roku od pet i više godina, s tim što će se za aktivnost D5 već u toku prve godine provedbe programa izraditi detaljne smjernice za provedbu procedure provjere prihvatljivosti putem ankete o prihodima i troškovima domaćinstava na razini JLS.

Za aktivnosti A11-A12 i C2-C4 nije određen prioritet za njihovu realizaciju.

2 Aktivnosti koje se odnose na regulatorni okvir

Oznaka	Aktivnost	Nadležnost	Vremenski okvir	Procjena rizika	Očekivani rezultat	Među-rezultati sa rokovima i indikatorima praćenja	Rezervni plan	Potrebna sredstva (+izvor)
A1	Usvajanje akta o metodologiji utvrđivanja najniže temeljne cijene vodnih usluga u Federaciji Bosne i Hercegovine (Metodologija)	Vlada FBiH FMPVŠ	0+6 mjeseci	Izazovi koje treba prevladati na putu usvajanja akta o metodologiji od strane Vlade FBiH u pogledu usuglašavanja sa svim relevantnim akterima na koje se akt odnosi, a nastoji se umanjiti potporom IFI za reforme sektora	Usvojen akt o Metodologiji i njena provedba	-	-	Osigurana tehnička potpora MEG II Projekta, nema predviđenog financijskog troška iz Proračuna FBiH
Obrazloženje: Radna grupa formirana krajem 2018. godine, sačinjena od predstavnika FMPVŠ, SOG FBiH, UPKG FBiH, AVP rijeke Save, AVP Jadranskog mora, FMOiT izradila je Uredbu o metodologiji. Ova Uredba je izrađena sukladno svim propisanim procedurama, uključujući javnu raspravu (https://fmpvs.gov.ba/2020/10/19/javna-rasprava-na-uredbe-o-metodologiji-utvrđivanja-najniže-osnovne-cijene-vodnih-usluga/). U javnoj raspravi su sudjelovale zainteresirane institucije (na svim razinama u FBiH, uključujući i institucije čiji su predstavnici bili članovi ove Radne grupe). Nakon provedene procedure tekst Uredbe je usuglašen i pripremljen za upućivanje Vladi FBiH na razmatranje i usvajanje. Međutim, zbog zahtjeva pojedinih aktera iz ovog procesa odlučeno je da se Metodologija uputi Vladi FBiH u drugoj prilagođenoj formi kojom bi se preporučila kantonima, odnosno jedinicama lokalne samouprave njena praktična primjena (uključujući i izmjene potrebnih zakonskih, odnosno podzakonskih akata).								
A2	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama FBiH	Parlament FBiH Vlada FBiH FMPVŠ	0 + 9 mjeseci	Visok rizik sporog razmatranja i usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama u Parlamentu FBiH, aktivirati rezervni plan u slučaju neuspjeha u prva četiri mjeseca	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama FBiH stupio na snagu	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama FBiH uvršten na Dnevni red Parlamenta FBiH u roku od četiri mjeseca – po potrebi aktivirati rezervni plan	Razmotriti alternativne opcije koje bi se odnosile na opciju provođenja odvojenog procesa izrade Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama FBiH koji bi se uputio u Parlament FBiH prema odgovarajućoj proceduri	Nema predviđenog financijskog troška iz Proračuna FBiH

	Obrazloženje: Vlada FBiH na svojoj 132. sjednici, održanoj 14.12.2017. godine na prijedlog FMPVŠ kao obrađivača utvrdila Nacrt zakona o izmjenama i dopuna Zakona o vodama ¹ i prosljedila ga 15.12.2017. godine Parlamentu FBiH radi razmatranja i usvajanja. Ovaj Nacrt sadrži prijedloge izmjena i dopuna značajnog broja članaka važećeg Zakona o vodama FBiH. Ipak do dana izrade ovog Programa nije razmatran od strane Doma naroda Parlamenta FBiH, niti je poznato kada bi se to moglo desiti. Postoji realan rizik da se ova aktivnost ne dovrši uspješno u skorije vrijeme. U slučaju da se u narednom razdoblju od četiri mjeseca ova aktivnost ne realizira:							
A3	Izraditi prednacrt Zakona o vodnim uslugama FBiH, provesti odgovarajuće procedure do njegovog konačnog usvajanja u Parlamentu FBiH	Parlament FBiH Vlada FBiH FMPVŠ	0+48 mjeseci	Eventualno spor proces usvajanja u Parlamentu FBiH nacrt/prijedloga Zakona o vodnim uslugama FBiH	Izraden/usvojen nacrt/prijedlog Zakona o vodnim uslugama	Prednacrt Zakona o vodnim uslugama FBiH 0+12 mjeseci		Osigurana tehnička potpora MEG II Projekta, finansijski trošak aktivnosti se odnosi samo na rad eventualnog radnog tijela koje bi se oformilo za realizaciju ove aktivnosti
	Obrazloženje: Izrada Zakona o vodnim uslugama FBiH, koji bi integrirao postojeća i očekivana pitanja pružanja vodnih usluga, se smatra najboljim i integriranim odgovorom na izazove potrebnih reformi sektora. Ovaj Zakon bi također integrirao odgovore na pitanja tarifne metodologije, ugovora o pružanju javnih usluga odnosno direktnih nadležnosti i odgovornosti JLS i KP u pružanju vodnih usluga, nadležnosti i odgovornosti za subvencioniranje svih potrebnih troškova za plaćanje ovih usluga, nadležnosti i odgovornosti za puno evidentiranje komunalne infrastrukture, proračun amortizacije iste, te izdvajanje iznosa po tom osnovu za potrebne redovne zamjene infrastrukture i druga neophodna pitanja, koja se odnose na oblast vodnih usluga. Preduvjet za realizaciju ove aktivnosti je utvrđivanje obrađivača sukladno nadležnostima za oblast vodnih usluga u FBiH.							
A4	Pokrenuti aktivnosti za izmjenu Zakona o javnim poduzećima i/ili Zakona o gospodarskim društvima FBiH	FMPVŠ + UPKG FBiH Federalno ministarstvo energije, industrije i rudarstva	Odmah nakon usvajanja ovog Programa	Spremnost za izradu zakona o izmjenama i dopunama navedenih zakona	Precizno uređeno knjiženje vodno-komunalne infrastrukture			Osigurana tehnička potpora MEG II Projekta, nema dodatnog troška iz Proračuna FBiH
	Obrazloženje: Izmjene ovih zakona su potrebne da se olakša i preciznije uredi knjiženje stalnih sredstava koja se koriste za pružanje vodnih usluga, kao i preciznije uredi dokapitalizacija vodovodnih poduzeća. Postojeće stanje je činjenica da se značajan dio komunalne infrastrukture koja je u funkciji pružanja vodnih usluga sada ne vodi u knjigama stalnih sredstava, čime je izbjegnuto zakonom propisan obračun amortizacije. Posljedica je nepostojanje dovoljnih finansijskih sredstava, koja se zapravo prikupljaju po osnovu obračunate amortizacije, za redovnu sanaciju i zamjenu infrastrukture, koja stoga vremenom propada i uzrokuje visoke postotke neprihodovane vode i stoga i neopravdane visoke troškove crpljenja i distribucije vode, prekide u opskrbi vodom, kao i umanjenje kvalitete vode (potencijalni rizik po javno zdravlje). Zato je veoma važno jasno prepoznati problem cjelovitog evidentiranja stalnih sredstava koja se koriste za pružanje vodnih usluga i zakonski riješiti i propisati obvezujuće postupke.							
A5	Inicirati izmjenu članka 20. Zakona o PDV-u BiH	Parlamentarna skupština BiH FMF	Odmah nakon usvajanja ovog Programa	Visok rizik sporog razmatranja i usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o PDV-u u Parlamentarnoj skupštini BiH	Jasno je naznačeno da se posebne vodne naknade ne uključuju u osnovicu za obračun PDV-a Potrebno je izvršiti samo dopunu jednog članka Zakona o PDV-u BiH	Prestanak prinudne naplate istih od strane UIO BiH	Pokretanje nadležnih sudskih postupaka	Nema dodatnog troška iz Proračuna FBiH

¹ U izmjenama ZoV-a koje su u proceduri navedeno je sljedeće:

Član 28b. Naknada troškova za vodne usluge

1) Naknadom troškova za vodne usluge, uključujući troškove zaštite okoliša i troškove resursa, sukladno ekonomskoj analizi iz članka 29. stavak (2) ovog zakona, i posebno sukladno principu „zagađivač plaća“ i „korisnik plaća“, osigurava se:

a) da politika cijena vode predstavlja odgovarajući poticaj korisnicima da koriste vodu racionalno i da time doprinesu ostvarenju okolišnih ciljeva iz ovog zakona;
b) da odgovarajuće učešće korisnika vode namijenjene za industriju, domaćinstva i poljoprivredu, u naknadi troškova vodnih usluga, uzima u obzir socijalne, okolišne i gospodarske efekte naknade, kao i geografske i klimatske uvjete.

2) U planu upravljanja vodama iz članka 25. ovog Zakona daje se prikaz planiranih koraka za primjenu odredbi stavka (1) ovog članka koji će doprinijeti postizanju okolišnih ciljeva iz ovog zakona, kao i o učešću različitih vidova korištenja vode u naknadi troškova za vodne usluge.

3) Odredbe ovog članka nisu smetnja za financiranje preventivnih ili mjera za oporavak, radi postizanja ciljeva ovog zakona.

4) Vlada Federacije BiH na prijedlog federalnog ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i federalnog ministra nadležnog za okoliš donosi uredbu o metodologiji utvrđivanja najniže osnovne cijene vodnih usluga.

Pojašnjenje: Radi ujednačavanja prakse i pravnog okvira za vodne usluge (opskrba vodom i kanalizacije i prečišćavanja otpadnih voda) na razini Federacije BiH, propisati donošenje jedinstvene metodologije za obračun tarifa za vodne usluge na razini Federacije BiH i parametara za utvrđivanje najnižih cijena vodnih usluga na razini kantona, pri čemu konačnu cijenu vodne usluge za svoj vodovodni sustav donosi jedinica lokalne samouprave, sa krajnjim ciljem postepenog osiguranja zaštite voda od zagađenja urbanim otpadnim vodama i od prekomjernog iscrpljivanja, te ispunjavanja zahtjeva iz vodno-komunalnih direktiva EU u ovom segmentu što je preduvjet za korištenje EU fondova.

	<p>Obrazloženje: UIO BiH svojim obavještenjem od 09.12.2005. godine UPKG FBiH dala upute da se ne vrši obračun PDV na PVN. Međutim posljednjih godina vrši se retroaktivni obračun istog sa obračunom zateznih kamata, kao i kazni za poduzeća i odgovorne osobe. Dana 22.08.2019. godine Vlada FBiH svojim Zaključkom zadužila Federalno ministarstvo financija i Poreznu upravu FBiH da osiguraju da se u sklopu tekuće izmjene Zakona o PDV-u izvrši preciziranje članka 20. Zakona o PDV-u u smislu izuzeća KP od plaćanja PDV-a od prikupljenih sredstava PVN-a. Do navedenih izmjena članka 20. Zakona o PDV-u BiH još nikad nije došlo, a UIO BiH svojim aktom od 21.03.2019. godine obavijestila UPKG FBiH i Udruženje vodovoda RS da će kao svoj konačan stav primjenjivati drugostupanjsko rješenje kao konačan akt UIO BiH, odnosno da će u osnovicu za obračun PDV-a uključivati i PVN. Ovakvi stavovi UIO BiH stvorilo je nedoumice kod poduzeća, jer neki vrše obračun PDV-a na PVN, dok drugi to i dalje ne rade. Poduzeća gdje je bila kontrola morala su da plate retroaktivno "Utvrđene" obveze PDV-a na PVN, kao i zatezne kamate i kazne (da li dobrovoljno ili prisilnom naplatom), a neka od njih su pokrenula sudske postupke.</p>							
A6	Izmjene i dopune Zakona o javnim nabavama BiH	Parlamentarna skupština BiH UPKG FBiH putem Vlade FBiH i AJN urgira za usvajanje već postojećeg prijedloga	Odmah nakon usvajanja ovog Programa	Rizik sporog razmatranja i/ili neusvajanja novog Zakona o javnim nabavama BiH	Usvojene izmjene i dopune Zakona o javnim nabavama BiH	Prijedlog upućen od strane Vijeća ministara BiH u žurnu proceduru 16.03.2021. godine		Nema dodatnog troška iz Proračuna FBiH
	<p>Obrazloženje: Aktivnost izmjene i dopune Zakona o javnim nabavama BiH u članku 10.c. je već u tijeku, dodatno se traži samo monitoring i izvješćivanje o rezultatima ove aktivnosti.</p>							
A7	Sukladno aktu o Metodologiji utvrđivanja najniže temeljne cijene vodnih usluga u FBiH pokrenuti aktivnosti na zagovaranju izrade novih ili usuglašavanju postojećih kantonalnih propisa o komunalnim djelatnostima	Nadležna kantonalna ministarstva za poslove komunalne djelatnosti, vlade i skupštine kantona	A1+12		Usuglašeni kantonalni propisi stupili na snagu			Osigurana tehnička potpora MEG II Projekta, finansijski trošak aktivnosti se odnosi samo na rad eventualnih kantonalnih radnih tijela koja bi se oformila za ovaj zadatak
	<p>Obrazloženje: Kantoni trebaju u roku od jedne godine od dana usvajanja akta o metodologiji, pokrenuti aktivnosti na usklađivanju zakona o komunalnim djelatnostima i drugih akata.</p>							
A8	Uspostava nadležnog tijela utvrđenog Metodologijom, te uspostava regulatornog mehanizma za potporu provedbe Metodologije kroz financiranje JLS/KP (koji pristupe reformi) iz vodnih naknada kantona	Kantonalne skupštine Kantonalne vlade Kantonalna ministarstva nadležna za poslove komunalne djelatnosti	A4+6		Regulatorna tijela uspostavljena i nadziru provedbu akta		Do uspostave nadležnog tijela, mišljenje može dati neovisna Komisija kantona, ili neovisna revizorska kuća	Osigurana tehnička potpora MEG II Projekta, članove tijela delegirati iz javnog sektora (uz predviđanje izvora sredstava)
	<p>Obrazloženje: Kantoni trebaju najkasnije šest mjeseci od dana stupanja na snagu usklađenih zakona o komunalnim djelatnostima i drugih akata uspostaviti nadležno tijelo i postupak za utvrđivanje cijena vodnih usluga. Očekuje se da će kantoni trebati potporu u ovim procesima, koju će pružiti MEG II Projekt.</p>							
A9	Analiza učinkovitosti i prilagođenosti postojećih odluka o vodoopskrbi JLS (uključujući i odluke o odvodnji otpadnih voda), uz pripremu smjernica i modela novih odluka.	JLS, SOG FBiH Šefovi organizacijskih jedinica u JLS nadležnih za komunalne poslove	A1+12	Rizik nekaliternih odluka o novim investicijama u infrastrukturu vodnih usluga, koje nisu zasnovane na temeljnim procjenama potreba i budućih operativnih i troškova investicijskog održavanja	Ograničen pristup javnim i finansijskim sredstvima IFI onima koji nemaju adekvatne odluke			Eventualno trošak za rad radnog tijela za realizaciju ove aktivnosti na razini JLS
	<p>Obrazloženje: Dalja finansijska i tehnička potpora razvoju sektora vodnih usluga u FBiH je u potpunosti ovisna o uspješnosti prethodnih investicija. Stoga je posebnu pažnju potrebno posvetiti procjeni budućih operativnih i troškova investicijskog održavanja za potencijalne nove investicije u infrastrukturu vodnih usluga. Važan dio takve provjere je analiza učinkovitosti postojećih odluka o vodoopskrbi JLS i prilagođenosti tekućim potrebama JLS. Aktivnost će rezultirati i izradom smjernica i nacrtu odluke, koji bi pomogli kvalitetnijoj provedbi ove aktivnosti od strane JLS. Očekuje se da će SOG FBiH promovirati aktivnost u JLS, te podržati obuke za provedbu ovakvih analiza.</p>							

A10	Izraditi prijedlog koncentriranja nadležnosti za vodne usluge u FBiH Aktivnost je neposredno povezana sa A3	FMPVŠ + FMOiT	Paralelno sa A3	Neophodno u izradi prijedloga zakona imati u vidu postojeći raspored kapaciteta u ministarstvima i nadležnim javnim institucijama	Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o federalnim i kantonalnim ministarstvima	Prethodna procjena interesa u FMPVŠ i FMOiT		Osigurana tehnička potpora MEG II Projekta. Eventualno trošak za rad radnog tijela za realizaciju ove aktivnosti
<p>Obrazloženje: Zbog postojeće organizacije i nadležnosti za vodne usluge na različitim razinama vlasti u FBiH, može se predložiti objedinjavanje poslova iz oblasti voda i dijela vodnih usluga iz FMPVŠ, poslova iz oblasti okoliša iz FMOiT i preostalog dijela poslova vodnih usluga iz FMPU – sada su ti poslovi locirani u tri ministarstva na federalnom i u po dva ministarstva na kantonalnoj razini (ukupno 23 ministarstva nadležna za ovu problematiku), u po jedan resor na kantonalnoj razini i federalnoj razini što bi svelo ove poslove u 11 organa, a što bi bilo značajno za koncentriranje i efikasnije korištenje kapaciteta. Ova reorganizacija osigurava se izmjenama i dopunama zakona o federalnim i kantonalnim ministarstvima. U Zakonu o vodnim uslugama FBiH kao lex specialis propisu za ovu oblast propisat će se obveza usuglašavanja odgovarajućih zakona koji se odnose na nadležnost federalnih, odnosno kantonalnih ministarstava i drugih institucija.</p>								
A11	Usuglasiti zakone o vodama kantona sa izmjenama i dopunama Zakona o vodama FBiH (ukoliko se realizira A2)	Kantonalna, ministarstva nadležna za sektor voda, vlade i skupštine kantona	A2+12 mjeseci	Aktivnost potrebna samo u slučaju da se usvojene izmjene i dopune ZoV FBiH odnose na sektor vodnih usluga	Usuglašeni kantonalni zakoni o vodama stupili na snagu			Osigurana tehnička potpora MEG II Projekta, nema dodatnog troška iz Proračuna FBiH
<p>Obrazloženje: Ova se aktivnost predlaže kao uvjetna, za slučaj da usvojeni Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama FBiH utvrdi obvezu usuglašavanja kantonalnih zakona o vodama.</p>								
A12	Izvršiti međusobno usuglašavanje propisa FBiH o JLS i drugih propisa koji sadrže odredbe o vodnim uslugama	Federalno ministarstvo pravde	12 mjeseci nakon stupanja na snagu propisa	Aktivnost potrebna samo u slučaju da je takvo usuglašavanje potrebno	Usuglašeni FBiH propisi o JLS stupili na snagu			Osigurana tehnička potpora MEG II Projekta, nema dodatnog troška iz Proračuna FBiH
<p>Obrazloženje: Ova se aktivnost predlaže samo kao uvjetna, za slučaj da se usvoje propisi koji sadrže odredbe o vodnim uslugama.</p>								

3 Aktivnosti koje se odnose na Institucionalni okvir za operativnu održivost vodnih usluga

Oznaka	Aktivnost	Nadležnost	Vremenski okvir	Procjena rizika	Očekivani rezultat	Medurezultati sa rokovima i indikatorima praćenja	Rezervni plan	Potrebna sredstva (+izvor)
B1	Uspostaviti i održavati dobru/kontinuiranu razmjenu podataka i zaživljavanje CISV-a, formirati jedinstven benchmarking za KP sa definiranim podacima koji se prikupljaju i ključnim pokazateljima učinka (KPI) koji se računaju	AVP su vodeće institucije za izgradnju softverske platforme, za izgradnju modula komunalne infrastrukture (KI), u okviru postojećeg ISV-a. Kantoni, JLS i KP nadležni za pripremu i unos podataka	0+6 mjeseci za formiranje benchmarkinga za KP, zatim kontinuirana aktivnost	Potrebno odabrati relevantan i dobro pojašnjen skup podataka koje KP dostavljaju, izbjeći višestruka izvješćivanja Postoji rizik da se podaci neće dostavljati ako KP-ima to nije zakonska obaveza (materija za FBiH Zakon o vodnim uslugama)	Funkcionalan benchmarking za KP, koji će omogućiti kvalitetnije i efikasnije financiranje u sektoru	Napravljena platforma za prihvati i prikaz podataka u AVP, odabrani podaci koji se prikupljaju i formule proračuna KPI u tjeku 2022.	-	Očekuje se vodstvo i stručna i finansijska potpora Svjetske banke u uspostavi sustava
<p>Obrazloženje: Benchmarking za KP ima za cilj poticanje efikasnijeg rada, nadzora nad rezultatima mjera za unapređenje, provedbu programa financiranja zasnovanog na postignutim rezultatima. Benchmarking je od velikog značaja za funkcioniranje budućih regulatornih tijela, kao i za donošenje odluka o upravljanju na razini JLS i KP. Zaključkom Vlade Federacije BiH broj: 1786/2016 od 22.09.2016. godine zadužene su AVP i FFZO da pokrenu aktivnosti na izgradnji Centralnog informacijskog sustava voda (CISV) u cilju: osiguranja platforme za unos prikupljenih podataka od strane nadležnih institucija, praćenja provođenja planova po pojedinim vodnim direktivama, praćenja ispunjavanja uvjeta preuzetih propisa EU i izvješćivanja o stupnju transpozicije i provedbe vodnih direktiva. Sukladno zaključku Vlade FBiH aktivnosti na izgradnji sustava su završene. AVP su održali radionice/obuke svih prijavljenih predstavnika općina/gradova i predstavnika KP nadležnih za vodovod i kanalizaciju i za obuku i unos podataka u CISV - Modul KI-a (Komunalna infrastruktura). Iskustva stečena u radu sa KP u BiH upućuju na to da uposlenici i menadžment većinom još uvijek ne prepoznaju prednosti benchmarkinga kao alata za donošenje informiranih odluka. Za uspješno provođenje predložene aktivnosti je neophodno ojačati kapacitete i prikazati benchmarking kao pomoć za unapređenje poslovanja, a ne (prioritetno) kao obvezu. U okviru aktivnosti će se izvršiti procjena kapaciteta za provođenje benchmarkinga (tehničkih i ljudskih) te će se dati prijedlozi za prevladavanje izazova koji su identificirani. Benchmarking je alat za donošenje informiranih odluka, a iste je moguće donositi samo na bazi validnih podataka i indikatora. U okviru ove aktivnosti provest će se i promocija dobrih praksi vodovoda iz regije i BiH vodovoda koji već duži period koriste benchmarking u okviru svog poslovanja, kako bi se i ostala poduzeća potaknula na primjenu istog. U toj promociji bi se posebno angažirali UPKG FBiH i SOG FBiH.</p>								

		<p>U prethodnom razdoblju je WB projekt za podunavski sliv organizirao prikupljanje i predstavljanje odabranog skupa indikatora uspješnosti u kojem je sudjelovao i veći broj KP iz FBiH, a nedavno su i AVP pripremile softverske platforme za prikupljanje i predstavljanje podataka o radu KP. Svakako je potrebno osigurati transfer već prikupljenih podataka iz sustava podunavskog sliva u novi informacijski sustav kojim upravljaju AVP i tako izbjeći ponovni unos svih podataka, a potrebno je i za one JLS i KP koje su sudjelovale u prvoj fazi MEG projekta pripremiti softversku rutinu koja će moći izvršiti ekstrakciju podataka prikupljenih u XLS datotekama i formatirati ih za automatski unos u benchmarking sustav kojim upravljaju AVP.</p> <p>Puna funkcionalnost uspostavljenog CISV-a zavisit će prvenstveno od unosa podataka sa kojim raspolažu kantoni, JLS i njihove nadležne službe i KP. Podaci koje je potrebno unijeti se odnose na ekonomsko-tehničke podatke i kapitalne investicije u razvoj: javni vodovodni i kanalizacijski sustavi, tretmani urbanih otpadnih voda, kao i benchmarking javnih poduzeća (indikatora uspješnosti operatora), lokalnih vodovoda (za sva izvorišta koja po DWD-u snabdijevaju naselja preko 50 stanovnika), kanalizacije i tretmana otpadnih voda. Pri izboru praćenih KPI će se posebno voditi računa o uključivanju globalnih indikatora UN Agende 2030, a koji se mogu odnositi na pružanje vodnih usluga.</p> <p>Ukoliko JLS smatra da ne mogu sami unositi podatke te im je pri unosu podataka potrebna pomoć, mogu naći drugo rješenje te svoj pristup CISV-u ustupiti konsultantu ili npr. ovlastiti SOG FBiH za unos njihovih podataka.</p> <p>AVP ove podatke pohranjuje u modul komunalna infrastruktura (KI) i omogućava javni pristup (napraviti protokol kojim će se definirati tko može gledati unesene podatke, ili da svi podaci budu javno dostupni – ovo mora biti odluka kantona, JLS i KP kao vlasnika unesenih podataka).</p> <p>Kantonalna ministarstva nadležna za poslove vodoprivrede i KP će, uz potporu SOG-a FBiH i UPKG-a FBiH, uspostaviti sustav za prikupljanje podataka i praćenje indikatora poslovanja vodovodnih poduzeća sa jasno definiranim mjerljivim pokazateljima napretka, te planom mjera za poboljšanje poslovanja sa vremenskim okvirom. Ista će biti nadležna da, u suradnji sa SOG FBiH, vrše kontinuirano praćenje i izvještavanje napretka na temelju usvojenih indikatora. AVP su vodeće institucije za uspostavu modula Komunalna infrastruktura (KI) u okviru postojećeg ISV (postojeća baza podataka i web aplikacija).</p> <p>Prikupljanje podataka i proračun vrijednosti indikatora se vrše od nadležnih institucija.</p> <p>Prikupljeni podaci trebaju uključiti i zvaničan broj stanovnika po naseljenim mjestima i procjene demografskih promjena broja stanovnika za dugoročno plansko razdoblje, kako bi sektorske studije imale polaznu osnovu. Posebno voditi računa o realnoj procjeni broja stanovnika u planskom razdoblju (povećanja ili smanjenja). Ovi podaci se prikupljaju u zasebno određenim vremenskim razdobljima (npr. godišnje).</p>					
B2	Izrada smjernica razvoja i unapređenja vodnih usluga, posebno sa stanovišta isplativosti, te izrada master planova razvoja sustava vodnih usluga sa optimalnim rješenjima za svaku JLS	FMPVŠ (Sektor voda i PMU) Potpora SOG FBiH i UPKG FBiH Za master planove JLS vode aktivnost, uz potporu kantona i FMPVŠ (PMU)	0+15 mjeseci	Aktivnost provoditi paralelno sa izradom Zakona o vodnim uslugama ili izmjenama postojećih sektorskih regulativa	Smjernice za procedure provjere isplativosti novih investicija Template master plana razvoja sustava vodnih usluga sa optimalnim rješenjima za JLS Prepoznati investicijski prioriteta, kao i ukupan finansijski potencijal za investicije u sektoru, a koji neće ugroziti priuštivost usluga	Nacrt smjernica do kraja 2022.godine Pojedinačni master planovi JLS izradeni prema vlastitim prioritetima	Kordinacija sa IPA 2018 projektom izrade Master plana aglomeracija u BiH Za Master planove JLS procjenjuju trošak prema vlastitim potrebama, dio troška pokrivi iz prikupljenih vodnih naknada
<p>Obrazloženje:</p> <p>JLS imaju izravnu nadležnost za osiguranje pružanja vodnih usluga svim svojim stanovnicima, uključujući i one u ruralnim područjima na njihovom području. Da bi im olakšali ovaj zadatak FMPVŠ (Sektor voda i PMU), uz savjetodavnu potporu AVP, će pripremiti smjernice razvoja i unapređenja vodnih usluga, a koje će sadržavati detaljno opisane procedure provjere isplativosti novih investicija (npr. kako provjeravati isplativost uključivanja novih/udaljenih naselja na centralni kanalizacijski sustav), kako pristupiti rješavanju problema odvodnje i tretmana otpadnih voda malih naselja, kako analizirati posljedice mogućeg priključenja objekata sa značajno nižom ili višom kotom, kako efikasno upravljati zbrinjavanjem sadržaja septičkih jama ili zbrinjavanjem otpadnog mulja, i sl. SOG FBiH će kao institucija koja predstavlja sve JLS komentirati i usmjeravati sadržaj smjernica, te promovirati korištenje istih među svojim članicama. Sastavni dio smjernica će biti i obrazac master plana razvoja sustava vodnih usluga sa optimalnim rješenjima za JLS.</p> <p>Da bi se dostigao cilj detaljne provjere i potreba i mogućnosti JLS, neophodno je prethodno pripremiti master plan razvoja sustava vodnih usluga sa optimalnim rješenjima za svaku JLS. Posebno je važno naglasiti potrebu prepoznavanja prioriteta i faznosti ulaganja, koji će biti u cijelosti usuglašeni sa finansijskim i kreditnim mogućnostima JLS-a. Pri tome investicijski, ali i operativni troškovi moraju biti što realnije određeni, te provedena analiza utjecaja implementacije takve investicije na cijenu vodnih usluga i njihovu ukupnu priuštivost. Poželjno je izbjeći investicije koje bi uticale na povećanje cijena usluga do razine više od granice priuštivosti (4% ukupnih mjesečnih prihoda porodice za račun za vodu i kanalizaciju). Pri tome se svakako svi odnosni troškovi trebaju pokriti, pa ako bi se većom cijenom dostigla granica priuštivosti, razliku iznad te granice treba snositi JLS (iz vlastitog proračuna ili na drugi način koji JLS uspije provesti).</p> <p>Prije kreiranja master planova će se uraditi procjena trenutnog stanja putem benchmarking analize i postojećih vrijednosti odabranih indikatora, zatim postaviti ciljeve za vrijednosti koje se žele dostići, te predložiti mjere i aktivnosti koje će dovesti do tih ciljeva. Kako bi se provjerila efikasnost implementacije mjera, pratit će se kontrola vrijednosti indikatora na godišnjoj razini.</p> <p>Rješenja moraju biti u skladu sa dobrim tehničkim i dobrim međunarodnim praksama. Ove aktivnosti provode JLS prema vlastitim potrebama i uz stručnu potporu SOG FBiH (u smislu razmjene iskustava i najboljih praksi) i kantona, FMPVŠ (PMU) će po potrebi pojasniti detalje prethodno osiguranog obrasca master plana razvoja sustava vodnih usluga sa optimalnim rješenjima za JLS.</p>							
B3	Pokrenuti inicijativu prema MVTEO BiH da se projekti ne mogu uključiti na SSPP listu ukoliko nije pripremljena analiza utjecaja provedbe investicije na cijenu vodnih usluga	MVTEO BiH FMPVŠ FMOIT AVP SOG FBiH Kantoni FZO	BUDUĆI AI + 3 mjeseca	Otpor JLS je rizik, ali je aktivnost potrebna da bi se izbjegle finansijski i/ili operativno neodržive investicije u sektoru	Eliminirani potencijalno nerealni planovi novih investicija u sektoru		Osigurana tehnička potpora MEG II Projekta, nema troška iz Proračuna FBiH
<p>Obrazloženje:</p> <p>Ova aktivnost za cilj ima filtriranje investicijskih projekata čija je analiza utjecaja provedbe investicije na cijenu vodnih usluga jasno dokazala buduću održivost investicije, uz svakako puno pokrivanje operativnih i troškova investicijskog održavanja. Ranije način izbora projekata koji se mogu uključiti na</p>							

SSPP listu nije sadržavao ovakav uvjet. Ovim će se unaprijediti efikasnost svih novih investicija u sektoru. Sastavni dio ovog zadatka je i izrada prioritete liste projekata iz sektora vodnih usluga, sukladno strateškom cilju ovog sektora, u čemu će doprinos dati SOG FBiH i kantoni, kao i AVP sa stanovišta utjecaja na kvalitetu voda. FZO treba biti uključen radi provjere mogućnosti sufinansiranja.

4 Aktivnosti koje se odnose na okvir za financiranje u sektoru vodnih usluga

Oznaka	Aktivnost	Nadležnost	Vremenski okvir	Procjena rizika	Očekivani rezultat	Medurezultati (milestones) sa rokovima i indikatorima praćenja	Rezervni plan	Potrebna sredstva (+izvor)
C1	Jačanje kapaciteta institucija na svim razinama u FBiH, uključujući i KP, za apliciranje za sredstva i procedure provedbe projekata IFI, kao i za provedbu tenderskih procedura	FMPVŠ (Sektor voda i PMU) + AVP, JLS, SOG FBiH, UPKG FBiH, FZO, KP	Kontinuirana aktivnost	Potrebno povećati interes krajnjih korisnika za ovakve vrste financiranja, te ojačati kapacitete za učinkovito apliciranje	Kvalitetnije apliciranje za sredstva IFI	Pratiti broj uspješnih aplikacija za pozive za projekte IFI		Provode ih postojeće institucije kao svoje redovne aktivnosti, uz potporu IFI i drugih zainteresiranih međunarodnih institucija
<p>Objašnjenje: Povremeno se pojavljuju aktivni financijski programi potpore razvoju sektora vodnih usluga u FBiH (npr. WatSan, program WB, projekti EBRD i sl.), za koje je potrebno pripremiti kvalitetnu aplikaciju. Nedostatak kapaciteta, posebno na lokalnoj razini, za pripremu takvih aplikacija je i u ranijem razdoblju bio jedan od glavnih razloga spore provedbe programa financiranja i dužeg trajanja od očekivanog. Prepoznata niska učinkovitost apliciranja se može promijeniti nastavkom postojeće potpore u izradi aplikacija i provedbi procedura provedbe projekata JLS / KP od strane formirane jedinice PIU, ali i većim angažiranjem SOG FBiH koje mogu pripremiti dostupne primjere najbolje prakse (prilagođene potencijalnom izvoru financiranja, obzirom na različitost procedura), u čemu potporu može dati i UPKG FBiH kao predstavnik KP koji su i krajnji korisnici infrastrukture izgrađene takvim sredstvima. FZO se treba uključiti u procese na sličan način kao i ranije, potporom obično traženom vlastitom sufinansiranju takvih projekata. FMPVŠ će biti i prvi kontakt u komuniciranju sa međunarodnim financijskim institucijama, koje bi mogle ponuditi takve programe financiranja. Predlaže se da se formiraju stručni timovi (PIU) koji će se baviti isključivo pripremom tih prijedloga i njihovom implementacijom. Članovi PIU su stalni zaposlenici JLS/KP, AVP pružaju tehničku potporu (ova aktivnost nije stalna i limitirana je aktivnostima i obimima posla koje AVP ima), ujedno jačajući kapacitet SOG FBiH i UPKG FBiH za veću buduću potporu ovih udruga svojim članicama. Kada JLS / KP dobiju sredstva (iz međunarodnih financijskih institucija ili lokalnih izvora financiranja) za unapređenje infrastrukture za pružanje vodnih usluga, kao i kada sami osiguraju vlastita sredstva za takve svrhe, slijedi priprema kvalitetne tenderske dokumentacije i objava poziva javne nabave. Često nedostatak kapaciteta na lokalnoj razini onemogućava dostizanje kvalitetnog opisa potrebnih tehničkih kriterija koje ponuđač treba zadovoljiti, ne treba isključiti niti mogućnost da se u pripremi tendera svjesno traže kriteriji koji su povoljniji za ciljano ponuđača. Javne nabave u sektoru se mogu provesti metodom najniže cijene kao i metodom najpovoljnije ponude, poželjno napraviti i smjernice za izradu matrica za ocjenjivanje postavljenih kriterija. U okviru ove aktivnosti, provest će se i promocija dobrih praksi JLS i KP iz BiH koji imaju kvalitetne master planove, kako bi se i ostale JLS potaknula na izradu istih. U toj promociji bi se posebno angažirali SOG FBiH i UPKG FBiH.</p>								
C2	Periodična izrada pregleda realizacije projekata iz oblasti vodnih usluga, uz ažuriranje podataka o mogućim dodatnim izvorima financiranja i sredstvima potrebnim za završetak projekata (u pregledu koristiti podatke PIMIS-a i kantona)	FMPVŠ (PMU) Potpora AVP Potpora FZO KANTONI Potpora SOG FBiH FMF MfiT BiH	Periodična aktivnost	Potrebno osigurati dobru koordinaciju i razmjenu svih podataka sudionika u aktivnosti	Ažurne informacije o potencijalnim novim izvorima financiranja, kao i grant fondovima FBiH program investicija u sektoru	Pratiti dostupnost i ažurnost informacija o dostupnim kreditima i grantovima		Tehnička potpora MEG II Projekta
<p>Objašnjenje: Periodično je potrebno ažurirati Program realizacije projekata iz oblasti vodnih usluga sa analizom mogućih izvora financiranja, objediniti i učini javno dostupnima informacije o potencijalnim novim izvorima financiranja, kao i grant fondovima (FMPVŠ vodi aktivnost, uz potporu AVP i FZO). Uloga SOG FBiH je u širenju svih informacija u svom članstvu, ka svakoj JLS. FMPVŠ će periodično ažurirati ekonomske analize potreba financiranja u sektoru vodnih usluga u FBiH (uz potporu konzultanta).</p>								
C3	Izrada Programa potpore financiranju projekata komunalne infrastrukture sa listom prioriteta projekata	FMPVŠ FMF Kantoni Vlada FBiH	Kontinuirana aktivnost		Program izraden. Nakon toga pristupiti osiguranju sredstava za izgradnju komunalne infrastrukture zahtijevane na putu ka EU	Pratiti izdvajanja po ovom osnovu		Nema troška iz Proračuna FBiH
<p>U toku izrade Programa FMPVŠ će u suradnji sa relevantnim institucijama i uz potporu međunarodnih organizacija izvršiti detaljniju analizu i predložiti moguće izvore financiranja za njegovu realizaciju. Cilj je osiguranje potpore JLS koja bi se isključivo namjenski koristila za investicijske projekte u sektoru vodoopskrbe i odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda. Nova infrastruktura, naročito postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda čija je izgradnja obveza BiH na putu ka EU, kao i rekonstrukcija postojeće infrastrukture, zahtijeva kontinuirana ulaganja. Isključivo oslanjanje na mogućnosti JLS i KP neće dati očekivane rezultate. Kantonalna resorna ministarstva prate provedbu projekata na svojem području i sudjeluju dodjelom sredstava iz prikupljenih vodnih naknada. SOG FBiH će predstavljajući primjere najboljih praksi JLS koje provode slične projekte raditi na zagovaranju njihove izrade i provođenja na područjima svih JLS u FBiH. Prilikom odabira konkretnih prioriteta projekata koji će se realizirati bit će potrebno analizirati i indikatore odabrane prema specifičnostima projekta, a koji trebaju potvrditi neophodnost implementacije određenog projekta (npr. stupanj pokrivenosti uslugom vodoopskrbe u slučaju projekata za proširenje mreže). Kako bi se provjerila efikasnost implementacije projektnih aktivnosti, preporučuje se redovna kontrola vrijednosti tih odabranih indikatora (učestalost kontrole zavisi od vrste projekta i ostvarenja medurezultata – milestones).</p>								
C4	Analiza utjecaja provođenja EU direktiva u oblasti pružanja vodnih usluga koje su transponirane u propise u BiH	SOG FBiH	0+12 mjeseci		Procjena u kojoj mjeri provođenje direktiva implicira povećanje poslova KP i JLS i njihovih troškova			Potpora MEG II Projekta
<p>Objašnjenje: Potrebna je procjena u kojoj mjeri provođenje EU direktiva implicira povećanje poslova komunalnih poduzeća i JLS i njihovih troškova, te kako pokriti takve nove potrebe. Analiza utjecaja provođenja EU direktiva u oblasti pružanja vodnih usluga koje na putu ka EU transponira BiH se odnosi na moguće dodatne očekivane troškove JLS, ista može uključiti i eventualne rodne aspekte pružanja vodnih usluga sukladno zahtjevima UN Agende 2030, te drugih ratificiranih konvencija.</p>								

Oznaka	Aktivnost	Nadležnost	Vremenski okvir	Procjena rizika	Očekivani rezultat	Medurezultati (milestones) sa rokovima i indikatorima praćenja	Rezervni plan	Potrebna sredstva (+izvor)
D1	Pripremiti vodič za izradu studija izvodljivosti ¹ gdje će se definirati sadržaj i metodologija izrade, te izvori podataka koji se moraju koristiti u izradi ovih studija	FMPVŠ (PMU)	0+12 mjeseci	Bez rizika	Vodič za izradu studija izvodljivosti koji će povećati kvalitetu novih investicija	Nacrt vodiča nakon 6 mjeseci		Osigurana tehnička potpora MEG II Projekta, nema troška iz Proračuna FBiH
<p>Obrazloženje: Kvalitetne studije izvodljivosti su veoma važan alat za onemogućavanje dolaska do provedene investicije koja nije finansijski održiva. Jako je važno prije započinjanja postupka investiranja u novu komunalnu infrastrukturu (nekada i obnovu) provjeriti sve finansijske posljedice, osim visine same investicije i izvora financiranja to se svakako odnosi i na kasnije operativne troškove, kao i troškove investicijskog održavanja. Vodič za izradu studija izvodljivosti gdje će se definirati sadržaj i metodologija izrade, te izvori podataka koji se moraju koristiti u izradi, predstavlja pomoć JLS koje tek počinju razmatrati mogućnosti takvih investicija.</p>								
D2	Definiranje aktivnosti na izmjenama i dopunama (reinjeringu) sustava ekonomskih instrumenata u sektoru voda	FMPVŠ AVP FFZO Kantoni Potpora SOG FBiH i UPKG FBiH	0+18 mjeseci	Rizik je moguća odbojnost ka redefiniranju visine i raspodjele vodnih naknada, potrebno detaljno pojašnjenje potreba koje određuju visinu i raspodjelu istih	Unapređen sustav vodnih naknada, efikasnije trošenje prikupljenih sredstava	Nacrt Odluke o visini vodnih naknada 0+10 mjeseci Izmjene i dopune ZoV po osnovu preraspodjele vodnih naknada		Očekuje se tehnička potpora MEG II Projekta i WB
<p>Obrazloženje: Postojeći sustav prikupljanja i raspodjele vodnih naknada se ne ocjenjuje zadovoljavajućim, aktivnost je usmjerena ka redefiniranju visine vodnih naknada prema namjenama istih, načina prikupljanja i prosljeđivanja, kao i konačne raspodjele ka JLS i KP. Prilivi prikupljeni po osnovu naknada za zaštitu voda bi po svojoj namjeni, u dijelu koji se prosljeđuje kantonima, trebali bi biti transferirani ka JLS koje grade UPOV. Potrebno je i integrirati na razini FBiH i učiniti javno dostupnima izvješća o utrošku sredstava prikupljenih vodnih naknada na kantonalnoj razini. Aktivnost će voditi FMPVŠ, uz potporu i sudjelovanje AVP, FFZO i predstavnika kantona, putem kojih se i koriste sredstva vodnih naknada. SOG FBiH i UPKG FBiH će biti konzultirani o visini i korištenju sredstava prikupljenih putem vodnih naknada.</p>								
D3	Izrada smjernica i vodiča za potporu u odabiru tehnologija tretmana urbanih otpadnih voda i obradu mulja, usklađenih sa zahtjevima o kvalitetu efluenta	FMPVŠ i FMOiT Potpora SOG FBiH	0+12 mjeseci, ažurirati periodično	Bez rizika	Vodič za potporu u odabiru tehnologija tretmana urbanih otpadnih voda i obradu mulja	Nacrt vodiča nakon 6 mjeseci		Osigurana tehnička potpora MEG II Projekta, nema drugog značajnijeg finansijskog troška aktivnosti
<p>Obrazloženje: Vodič će prije svega sadržavati savjete o troškovnim elementima, i to kako o investicijskim troškovima, tako i o kasnijim operativnim tako i o troškovima investicijskog održavanja za postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. Posebna pažnja će se ukazati i mogućnostima i odnosnim troškovima za različite metode zbrinjavanja mulja, za što još uvijek nema ni odgovarajuće regulative (koja pripada sektoru okoliša). Vodič neće preudicirati prioritet niti predlagati konkretnu tehnologiju tretmana, naglasak je na troškovnim aspektima, a time i posljedicama po cijenu vodnih usluga. Aktivnost se može promatrati i kao dio D1, ali zbog veoma velike visine očekivanih ulaganja u izgradnju UPOV u FBiH je potrebno zasebno je istaknuti. SOG FBiH će promovirati vodič među svojim članicama i pri izradi ponuditi primjere dobre prakse (vlastitih članica, ali i razmjenu iskustava sa SOG RS). Tehničke uvjete koje moraju ispunjavati već izgrađeni ili planirani tretmani urbanih otpadnih voda propisuju se vodnim aktima (prethodna vodna suglasnost, vodna suglasnost i vodna dozvola).</p>								
D4	Priprema smjernica za izradu poslovnih planova KP koji će definirati potrebni sadržaj, metodologiju izrade i podatke koji će se koristiti	Kantonalna ministarstva FMPVŠ (PMU) prati provedbu Potpora SOG FBiH i UPKG FBiH	0+9 mjeseci	Rizik je moguća odbojnost KP ka izradi poslovnih planova šireg formata od zadatog zakonima o poduzećima	Unapređen sustav planiranja u KP	Nacrt obrasca poslovnog plana za KP		Osigurana tehnička potpora MEG II Projekta, nema drugog značajnijeg finansijskog troška aktivnosti
<p>Obrazloženje: Smjernice za izradu poslovnih planova KP koji će definirati potrebni sadržaj, metodologiju izrade i podatke koji će se koristiti će pomoći KP da planiraju i one aktivnosti koje do sada uglavnom nisu bile sastavni dijelovi postojećih poslovnih planova, kao što su planovi poboljšanja upravljanja neprihodovanom vodom, planovi unapređenja energetske efikasnosti, planovi optimizacije broja i kompetencija zaposlenih. Energijska efikasnost često je zanemaren segment poslovanja, iako troškovi električne energije predstavljaju drugi po veličini trošak na razini vodovodnog poduzeća (nakon troškova radne snage). Dodatno, u europskim vodovodima je sve češća praksa proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije, uporaba iste za vlastite potrebe i prodaja viška u mrežu, čime poduzeće značajno profitira. Smjernice za izradu poslovnih planova KP će uključiti ove teme (dodatno i u cilju jačanja svijesti o mogućnostima), te će predstaviti korake ocjene potencijala za iskorištavanje energije sunca (npr. instalacijom panela na krovove rezervoara) ili energije vode (ugradnjom cijevnih turbina za iskorištavanje viška pritiska u sustavu). Smjernice će također objasniti zakonsku proceduru koja se tiče dobivanja dozvole za proizvodnju i priključenje na elektroenergetsku mrežu. Poslovni planovi trebaju i sadržavati vrijednosti ključnih indikatora uspješnosti poslovanja iz nekoliko prethodnih godina, kao i njihove ciljeve/projicirane vrijednosti za barem 3 naredne godine, što bi omogućilo praćenje provedbe i uspješnosti plana, te njegovo redovno ažuriranje po potrebi. Pregled ovih vrijednosti i njihovih trendova će biti značajan alat za poboljšanje upravljanja u KP, kao i alat ocjene menadžmenta. Svi podaci koji se prikupljaju i prikazuju, gdje god je primjenjivo, će biti razvrstani po spolu, sukladno čl. 22. ZORS-a BiH. FMPVŠ (PMU) će voditi aktivnost, ali će ključne doprinose zapravo dati SOG FBiH i UPKG FBiH.</p>								
D5	Provođenje istraživanja prihoda domaćinstava na razini JLS, radi provjere priuštivosti i izrada	JLS SOG FBiH	Periodična aktivnost	Rizik je neupućenost u metodologiju procjene i definiciju ukupnih	Procijenjena priuštivosti i izrađena metodologija	Procjena priuštivosti prije podnošenja		Osigurana savjetodavna potpora MEG II

¹ Studije izvodljivosti se odnose na izgradnju ili proširenje vodovodnih i kanalizacijskih sustava odnosno gradnju vodne infrastrukture, kao i na projekte smanjenja gubitaka ili unapređenja energetske efikasnosti i sl. aktivnosti koje vode unapređenju vodnih usluga, sa posebnim osvrtom na finansijske aspekte (troškove gradnje, buduće operativne troškove, priuštivost za građane).

	metodologije za proračun prihoda, ublažit će se obukom u JLS				narednog zahtjeva za utvrđenje cijene usluga		Projekta, JLS mogu pojedinačno procijeniti trošak ankete
Образложење:							
JLS će, uz potporu SOG FBiH u smislu smjernica i uputa za efikasnu provedbu ankete o prihodima, periodično provoditi istraživanje o ukupnim prihodima prosječne obitelji na svojoj teritoriji (koji uključuju i izravne i neizravne prihode). Istraživanje se provodi u svrhu provjere prihvatljivosti, što implicira da ga je potrebno u svakom slučaju provesti pri početnim razmatranjima novih i većih investicija u sektoru vodnih usluga na razini JLS (npr. pri razmatranju gradnje UPOV i izboru kapaciteta i vrste tretmana, uz provjeru pokrivenosti populacije uslugom odvodnje otpadnih voda i mogućnosti priključenja istih na UPOV).							
D6	Izraditi studiju mogućnosti okrupnjavanja postojećih KP-a	Kantoni i JLS Potpora UPKG FBiH i SOG FBiH Potpora FMPVŠ i AVP	0+18 mjeseci	Rizik je politički otpor sjedinjavanju više KP, posebno ako u tom trenutku na vlasti u susjednim JLS nisu iste opcije	Smanjenje neizravnih troškova KP, poboljšano upravljanje	Pilot studija po skazanom interesu	Procjena naknadno, nije žurna aktivnost Potpora MEG II Projekta
Образложење:							
Izrada studije okrupnjavanja postojećih KP-a je bila definirana mjera predviđena Planom upravljanja vodnim područjem rijeke Save u FBiH 2016-2022., ali se kasnijim izvješćem odustalo od iste jer je procijenjeno da se ne mogu postići veći rezultati u ovom planskom razdoblju. Ipak, dugoročno se može očekivati pojava interesa i posljedično inicijative susjednih JLS koje mogu uočiti potrebe za zajedničkim dijelom vodovodne ili mreže odvodnje otpadnih voda, te zajedničke gradnje UPOV. Također, JLS sa malim brojem stanovnika mogu imati visoke jedinične troškove svog KP i stoga imati interes za objedinjavanje sa susjednim i većim KP. I na putu ka EU se realno mogu očekivati takvi zahtjevi (kakvi se već pojavljuju u Hrvatskoj kao članici EU), pa je dobro predvidjeti ovu aktivnost koja ipak neće imati prioritet u odnosu na ostale. Realan rizik je odbojnost načelnika i/ili vijeća JLS, jer bi svoje nadležnosti upravljanja u takvom slučaju morali dijeliti sa drugim JLS. Sa ekonomskog stanovišta, izuzetno je značajno i opravdano podsticati proces prelaska na okrupnjavanje sustava, odnosno na regionalni pristup vodnih sustava, gdje god je to tehnički i tehnološki opravdano. Ova problematika sa aspekta upravljanja vodama je obrađena u Studiji dugoročne vodoopskrbe. Predmetnom studijom, na bazi podataka prikupljenih od stane komunalnih poduzeća je preporučeno da se prvo riješe drugi problemi u ovom sektoru (neprihodovana voda, višak zaposlenih u poduzećima...), pa tek onda da se planira okrupnjavanje. Planom upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u FBiH 2016.-2021., mjerom 51 bilo je predviđeno: Izraditi studiju opravdanosti okrupnjavanja postojećih VIK-ova, (KTM 9). Shodno tome, AVP Sava Sarajevo je financirala izradu Studije dugoročne opskrbe vodom stanovništva, gospodarstva i industrije na VP rijeke Save u Federaciji BiH, 2019., koja je preporučila da se vodovodna poduzeća trebaju konsolidirati na osnovu kantonalne pripadnosti, i to tako da se detaljnom analizom utvrdi koje vodovodno poduzeće ima najefikasnije poslovanje, i kvalifikacionu popunjenost stručnjacima u svim oblastima poslovanja vodovodnog poduzeća, a da slabije efikasna i slabije opremljena poduzeća, bilo kao samostalne pravne osobe, ili pripajanjem, koriste usluge i resurse, uvjetno rečeno, glavnog poduzeća. Nacrtom Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u FBiH 2022-2027, mjerom 40 predviđeno je: Izraditi studiju povećanja efikasnosti javnih komunalnih poduzeća (KP) koja će obuhvatiti i analizu opravdanosti okrupnjavanja KP, (KTM 9). Образложење mjere: Za najveći broj KP postoje ogromni potencijali ostvarenja ušteda u pogledu: racionalizacije broja uposlenih, povećanja energetske efikasnosti (crpnih postrojenja), smanjenja gubitaka vode. Obzirom na skromne mogućnosti većine komunalnih poduzeća, predlaže se izrada predmetnih studija na razini vodnog područja. Pojedinačne studije bi bile urađene na osnovama jedinstvene metodologije. Pretpostavlja se da oko 60 komunalnih poduzeća trebaju ovakvu studiju. Neka KP su samostalno već radila slične studije povećanja efikasnosti. Po Studiji dugoročne vodoopskrbe (2019.) preporuke su da se prvo pojača financijska i operativna uspješnost KP, uključujući i smanjenje neoprihodovane vode, a da se nakon toga razmatra pitanje okrupnjavanja, o čemu konačnu odluku donose i procese vode kantoni i JLS, uz eventualno potrebnu savjetodavnu potporu FMPVŠ i AVP, kao i UPKG FBiH i SOG FBiH.							

На основу члана 19. став (2) Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06), Влада Федерације Босне и Херцеговине, на 303. сједници, одржаној 17.02.2022. године, доноси

ОДЛУКУ
О УСВАЈАЊУ ПРОГРАМА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ
ВОДНИХ УСЛУГА У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ И КОРИШТЕЊЕ НАЈАВЉЕНЕ
ФИНАНСИЈСКЕ И ТЕХНИЧКЕ ПОДРШКЕ

I

Усваја се Програм за унапређење водних услуга у Федерацији Босне и Херцеговине и кориштење најављене финансијске и техничке подршке (у даљем тексту: Програм), који се налази у прилогу ове одлуке и чини њен саставни дио.

II

Органи и институције из Програма у складу са својим надлежностима дужни су учествовати и извјештавати Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства (у даљем тексту: Федерално министарство) о спровођењу Програма.

III

Задужује се Федерално министарство да о реализацији Програма извјештава Владу Федерације Босне и Херцеговине.

IV

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

В. број 199/2022

17. фебруара 2022. године
Сарајево

Премјер
Фадил Новалић, с. р.

ПРОГРАМ
ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ВОДНИХ УСЛУГА У
ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И
КОРИШТЕЊЕ НАЈАВЉЕНЕ ФИНАНСИЈСКЕ И
ТЕХНИЧКЕ ПОДРШКЕ

Садржај

- 1 Увод
- 2 Активности које се односе на регулаторни оквир
- 3 Активности које се односе на институционални оквир
- 4 Активности које се односе на оквир за финансирање у сектору водних услуга

Скраћенице

Скраћеница	Значење
АВП	Агенције за водна подручја
БиХ	Босна и Херцеговина
ЕУ	Европска унија
ФБиХ	Федерација Босне и Херцеговине
ФМПВШ	Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства